

نفت و گاز

به دلیل اهمیت فعالیتهای نفت، گاز و پتروشیمی در اقتصاد ایران، یک فصل جدا از فصلهای معدن و صنعت به اطلاعات آماری آن اختصاص داده شده است .

با استخراج نفت و گاز از اولین چاه نفت در مسجد سلیمان، در سال ۱۲۸۷ شمسی (۱۹۰۸ میلادی) فعالیت صنعت نفت در ایران آغاز شده و آمارهایی از زمان مزبور گردآوری شده است . پس از طی شدن صنعت نفت در اسفند ۱۳۲۹ شرکت ملی نفت ایران آمارهای وسیع تری را منتشر کرده است که در اولین سالنامه آمار کشور آمارهای مربوط به سال ۱۳۳۴ شمسی (۱۹۵۵ میلادی) درج شده است .

پس از تأسیس شرکت ملی گاز ایران در اسفند ۱۳۴۴ و شرکت ملی گاز مایع ایران در سال ۱۳۶۶ این دو شرکت نیز به ترتیب آمارهایی در زمینه گاز طبیعی (L.N.G) و گاز مایع (L.P.G) گردآوری و ارائه کرده اند .

در سال ۱۳۴۲ با احداث اولین کارخانه کود شیمیایی در کشور، صنایع پتروشیمی تولید شد و این نقطه آغاز تأسیس سازمانی مستقل برای معرفی صنعتی نو در کشور به شمار می رفت. از سال ۱۳۴۷ این سازمان نوپا تحت عنوان شرکت ملی صنایع پتروشیمی به فعالیت خود ادامه داد. خوشبختانه به دلیل وجود منابع اولیه فراوان (نفت و گاز) و ارزش افزوده بالا و همچنین سایر عوامل، تولید مواد پتروشیمی در ایران مورد توجه و عنایت خاصی قرار گرفته است .

در حال حاضر، آمارهای مندرج در این فصل از شرکت ملی گاز ایران منطقه چهارمحال و بختیاری، شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده های نفتی منطقه چهارمحال و بختیاری دریافت می شود .

تعارف و مفاهیم

نفت خام:

نفت خام آمیزه ای است پیچیده از ترکیبات هیدروکربوری که از مخازن نفت در زیرزمین، در بعضی از نقاط دنیا استخراج می شود. نفت خام به طور عمده متشکل از ترکیبات اشباع و غیراشباع هیدروکربورهای آلیفاتیک به عنوان مثال آروماتیک می باشد. بجز هیدروژن و کربن که دو عنصر اصلی تشکیل دهنده نفت خام به شمار می روند عناصر دیگری مانند ازت، اکسیژن، گوگرد و فلزاتی چون نیکل، سدیم، وانادیم و آهن به مقدار کم در آن وجود دارند. به همین جهت نفت خام از نظر ویژگیهای فیزیکی و شیمیایی بسیار متغیر است .

نفت سفید:

نفت سفید برشی از نفت خام و متشکل از سه نوع هیدروکربور پارافینی، نفتینی و آروماتیکی می باشد. این فرآورده به عنوان سوخت گرما و سوخت مراکز حرارتی به کار می رود و یکی از مواد اصلی تشکیل دهنده سوخت جت است .

نفت کوره:

نفت کوره از بازمانده تقطیر نفت خام در برجهای تقطیر پالایشگاه به دست می آید. این فرآورده به سبب دارا بودن هیدروکربورهای سنگین ، به آسانی نمی سوزد و یکی از سوختهای عمده کشتیها و واحدهای بزرگ صنعتی از جمله نیروگاههای برق به شمار می رود .

نفت گاز:

نفت گاز فرآورده ای است که بعد از برش نفت سفید به دست می آید و به عنوان سوخت ماشین آلات کشاورزی و صنعتی و سوخت تعدادی از وسایل نقلیه عمومی و تأسیسات حرارتی به کار می رود .

بنزین موتور:

بنزین موتور آمیزه‌ای است از هیدروکربورهای به طور عمده حلقوی و ایزومره با قیمت‌های متفاوت که برای افزایش درجه آرام سوزی آن، برخی از ترکیبات آلی به آن اضافه می‌شود.

سوخته‌های جت:

سوخته‌های جت همان طور که از نامشان پیداست، برای سوخت موتورهای جت به کار می‌روند و دارای انواع مختلف هستند، مواد سازنده آنها همان نفت است که با اضافه کردن مواد افزودنی مانند ممانعت کننده از ایجاد زنگ خوردگی و کاهش میزان ناخالصیها، برای سوخت موتورهای جت، مناسب می‌گردد.

گاز طبیعی (گاز غنی):

گاز تولیدی از منابع نفتی و گازی را گاز طبیعی یا غنی گویند که به صورت «کلاهک» همراه با نفت (مانند گاز منطقه آغاچاری) و مستقل (نظیر ذخایر گاز سرخس و سرخون) قابل دسترسی می‌باشند.

گاز سبک:

گاز غنی (طبیعی) پس از طی مراحل جداسازی، جداکردن مایعات و میعانات گازی از گاز غنی است.

گاز مایع:

گاز مایع مخلوطی از پروپان و بوتان نرمال که در اثر شرایط محیط و مصرف، نسبت جمعی این دو ماده در مخلوط تغییر می‌یابد و در تحت فشاری حدود ۱۱۰-۱۰۰ پوند براینچ مربع به صورت مایع در می‌آید.

تزریق گاز:

به منظور حفظ مخازن نفت کشور و بهره‌برداری بهینه از آنها اقدام به عمل تزریق گاز و یا آب به مخازن مزبور می‌گردد.

مشترک گاز:

عبارت است از شخصی حقیقی یا حقوقی که طبق روش‌پذیری متقاضیان گاز پس از تحویل مدارک مورد نظر پرداخت حقوق و هزینه‌های متعلقه، مشخصاتش در دفتر پذیرش اشتراک ثبت شده و شماره اشتراک به وی اختصاص یافته باشد.

مصرف کننده گاز:

به مشترکینی اطلاق می‌گردد که جریان گاز آنها پس از طی مراحل اشتراک‌پذیری راه‌اندازی شده باشد.

انشعاب به گاز:

به خطوطی که جهت ارسال گاز از خطوط انتقال، خطوط تغذیه و شبکه تا ایستگاه اختصاصی نصب می‌شود انشعاب اطلاق می‌گردد.

پلیمرها:

شامل پلی‌اتیلین سنگین، پلی‌اتیلین سبک، پلی‌اتیلین سبک خطی پی‌وی‌سی، پلی‌پروپیلن، پلی‌استارین، لاستیک استایون بوتادین، لاستیک پلی بوتادین می‌باشند.

فرآورده های شیمیایی اساسی:

شامل آمونیاک، اسید نیتریک، کربنات سدیم سبک، کربنات سدیم سنگین، بی‌کربنات سدیم، متانول، آرگون، پرکلرین، نیترات آمونیم انفجاری، اسید کلریدریک، کلر مایع، سود سوزآور، آب ژاول، اسید فسفریک، اسید سولفوریک، گوگرد، اتیلن، پروپیلن، دواتیل هگزانول و بوتانل‌ها، بوتادین برش چهار کربنه، کلرو استیل کلراید، اسید استیک، اکسید اتیلن، استات وینیل، اتیلن گلیکول‌ها، اتانول آمین، بوتن ۱، استارین، اتیل بنزن، کریستال، ملامین، تی دی سی، وی سی‌ام، بنزن، تولوئن، ارتوزایلین، پارازایلین، مخلوط زایلین‌ها می‌باشند.

کود و سموم دفع آفات:

شامل اوره، نیترات آمونیم، دی آمونیم فسفات، سولفات آمونیم، آلاکلر، بوتاکلر می‌باشند.

سوخت و هیدروکربورهای پایه و برگشتی:

شامل پروپان، بوتان، پنتان پلاس، پنتان، رافینیت C4، رافینیت C6، CFO، MTBE می‌باشند.

۱- ۶- مصرف انواع فرآورده های نفتی

(هزار لیتر)

نفت سفید	بنزین	سوختهای هواپیما	گاز مایع (تن)	جمع	شرح
					ناحیه مرکزی
۷۳۱۱۰	۳۳۸۳۹	.	.	۲۴۲۵۷۹	۱۳۶۵
۱۰۷۳۶۷	۴۶۳۷۴	.	.	۳۱۵۴۸۲	۱۳۷۰
۱۳۵۲۹۰	۶۳۳۴۴	.	.	۳۵۵۵۷۲	۱۳۷۵
۶۲۹۹۰	۱۶۴۲۱۳	۱۴۰۰	۱۵۵۰۵/۲	۴۱۴۸۶۷/۲	۱۳۸۵
۵۹۹۷۰	۱۵۰۰۴۴	۷۲۸	۱۶۲۵۴	۴۱۰۷۹۰	۱۳۸۶
۴۱۸۳۴	۱۵۳۲۱۶	۶۲۷	۱۵۴۹۹	۳۹۹۲۸۰	۱۳۸۷
۴۰۰۲۶	۱۵۱۵۲۰	۲۳۲۷	۱۸۸۲۸	۳۸۳۶۵۱	۱۳۸۸
۲۹۶۷۸	۱۳۸۲۳۲	۲۰۳۶	۱۸۳۶۲	۳۵۱۴۶۲	۱۳۸۹

سایر فرآورده ها	قیر (تن)	روغنهای موتور و صنعتی	نفت کوره	نفت گاز	شرح
					ناحیه مرکزی
.	.	۱۱۷۹	۶۱۱۰۰	۷۳۳۵۱	۱۳۶۵
.	.	۲۷۰۳	۶۴۷۸۸	۹۴۲۵۰	۱۳۷۰
.	.	۳۲۳۴	۵۹۱۶۰	۹۴۵۴۴	۱۳۷۵
.	.	.	۲۷۵۱۳	۱۴۳۲۴۶	۱۳۸۵ ^(۱)
.	.	.	۳۱۱۴۱	۱۵۲۶۵۳	۱۳۸۶
.	.	.	۳۱۸۷۹	۱۵۶۲۲۵	۱۳۸۷
.	.	.	۱۵۸۱۷	۱۵۵۱۳۳	۱۳۸۸
.	.	.	۱۶۲۴۴	۱۴۶۹۱۰	۱۳۸۹

⊞

۱- ۶- مصرف انواع فرآورده های نفتی (دنباله) (هزار لیتر)

شرح	جمع	گاز مایع (تن)	سوختهای هواپیما	بنزین	نفت سفید
ناحیه بروجن
۱۳۶۵
۱۳۷۰	۱۰۴۱۴۰	.	.	۲۰۷۴۸	۴۹۴۸۵
۱۳۷۵	۷۴۱۱۰	.	.	۲۰۵۰۰	۱۴۰۰۰
۱۳۸۵	۱۰۵۷۴۲/۲	۱۵۷۵/۲	.	۵۱۸۶۹	۴۰۲۱
۱۳۸۶	۱۰۴۸۹۲	۱۵۲۳	.	۴۵۴۴۸	۲۴۹۷
۱۳۸۷	۱۰۹۶۲۴	۲۲۶۴	.	۴۷۱۹۲	۱۲۷۸
۱۳۸۸	۱۱۴۰۸۷	۲۲۴۲	.	۴۵۵۲۲	۱۰۲۷
۱۳۸۹	۱۲۲۸۲۹	۲۲۱۳	.	۴۲۰۹۰	۵۸۹

شرح	نفت گاز	نفت کوره	روغنهای موتور و صنعتی	قیر (تن)	سایر فرآورده ها
ناحیه بروجن
۱۳۶۵
۱۳۷۰	۲۹۴۶۳	۳۵۳۷	۹۰۷
۱۳۷۵	۳۷۷۰۰	۱۳۵۰	۵۶۰
۱۳۸۵ ^(۱)	۴۸۱۷۵	۱۰۲	.	.	.
۱۳۸۶	۵۵۰۷۶	۳۴۸	.	.	.
۱۳۸۷	۵۸۸۳۹	۵۱	.	.	.
۱۳۸۸	۶۴۴۲۹	۸۶۷	.	.	.
۱۳۸۹	۷۶۵۴۳	۱۳۹۴	.	.	.

۵

۱- ۶- مصرف انواع فرآورده های نفتی (دنباله)

(هزار لیتر)

شرح	جمع	گاز مایع (تن)	سوخته های هواپیما	بنزین	نفت سفید
ناحیه لردگان					
۱۳۶۵
۱۳۷۰
۱۳۷۵
^(۱) ۱۳۸۵	۱۰۶۹۲۷/۱	۵۰۵۳/۱	.	۴۱۱۸۰	۲۹۸۴۳
۱۳۸۶	۱۰۲۵۲۵	۴۹۷۴	.	۳۵۴۹۵	۳۳۸۳۱
۱۳۸۷	۹۶۵۳۲	۵۲۰۹	.	۳۲۶۹۳	۲۷۸۴۹
۱۳۸۸	۱۰۷۹۳۵	۶۹۲۸	.	۳۳۲۳۲	۲۸۵۵۷
۱۳۸۹	۱۱۳۶۰۱	۶۹۸۹	.	۳۲۲۴۴	۲۰۲۴۳

شرح	نفت گاز	نفت کوره	روغن های موتور و صنعتی	قییر (تن)	سایر فرآورده ها
ناحیه لردگان					
۱۳۶۵
۱۳۷۰
۱۳۷۵
^(۱) ۱۳۸۵	۲۹۱۸۵	۱۶۶۶	.	.	.
۱۳۸۶	۲۷۰۸۷	۱۱۳۸	.	.	.
۱۳۸۷	۲۷۸۳۶	۲۹۴۵	.	.	.
۱۳۸۸	۳۴۴۴۱	۴۷۷۷	.	.	.
۱۳۸۹	۴۹۶۸۸	۴۴۳۷	.	.	.

(۱) اختلاف آمار سال ۱۳۸۵ و سالهای قبل بدلیل واگذاری این بخش به بخش خصوصی می باشد.

توضیح: ناحیه مرکزی شامل شهرستانهای شهرکرد، فارسان، اردل، ناحیه بروجن شامل شهرستان بروجن و ناحیه لردگان شامل شهرستان لردگان.

مأخذ - شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران - منطقه چهارمحال و بختیاری.

۲-۶- تعداد مخازن و جایگاههای فروش مواد سوختی

(ظرفیت مخازن: لیتر)

تعداد جایگاه			مخازن مواد سوختی		شرح
خصوصی	دولتی	جمع	ظرفیت	تعداد	
ناحیه مرکزی					
۲۲۹	۱	۲۳۰	۵۲۵۰۰۰۰	۲۵۰	۱۳۶۵
۲۴۱	۱	۲۴۲	۵۴۹۰۰۰۰	۲۶۲	۱۳۷۰
۲۷۴	۱	۲۷۵	۶۴۰۰۰۰۰	۲۹۵	۱۳۷۵
۱۰	۱	۱۱	۸۴۴۷۰۰۰	۲۷۹	۱۳۸۵
۱۵	۱	۱۶	۸۵۸۳۰۰۰	۲۸۶	۱۳۸۶
۲۱	۱	۲۲	۸۹۴۰۰۰۰	۲۹۸	۱۳۸۷
۲۱	۱	۲۲	۸۹۴۰۰۰۰	۲۹۸	۱۳۸۸
۲۰	۱	۲۱	۹۳۰۲۰۰۰	۲۹۶	۱۳۸۹

تعداد شعب فروش نفت	تعداد پمپ			شرح
	نفت سفید	نفت گاز	بنزین	
ناحیه مرکزی				
۲۳۰	۱۱	۳۰	۵۵	۱۳۶۵
۲۴۲	۱۲	۳۲	۵۶	۱۳۷۰
۲۷۴	۱۳	۴۰	۶۶	۱۳۷۵
۲۴۰	۸	۴۲	۶۰	۱۳۸۵
۲۴۹	۸	۴۱	۵۸	۱۳۸۶
۲۵۵	۸	۴۲	۷۸	۱۳۸۷
۲۵۵	۸	۴۲	۷۸	۱۳۸۸
۲۵۵	۱۰	۴۶	۷۱	۱۳۸۹

۶

۲-۶- تعداد مخازن و جایگاههای فروش مواد سوختی(دنباله)

(ظرفیت مخازن: لیتر)

تعداد جایگاه			مخازن مواد سوختی		شرح
خصوصی	دولتی	جمع	ظرفیت	تعداد	
					ناحیه بروجن
۳۸	۰	۳۸	۱۲۶۵۰۰۰	۴۷	۱۳۶۵
۳۸	۰	۳۸	۱۲۶۵۰۰۰	۴۷	۱۳۷۰
۳۸	۰	۳۸	۱۲۶۵۰۰۰	۴۷	۱۳۷۵
۵	۰	۵	۱۵۰۰۰۰۰	۴۹	۱۳۸۵
۵	۰	۵	۱۴۰۰۰۰۰	۴۷	۱۳۸۶
۷	۰	۷	۱۶۵۰۰۰۰	۵۵	۱۳۸۷
۷	۰	۷	۱۶۵۰۰۰۰	۵۵	۱۳۸۸
۷	۰	۷	۱۵۸۰۰۰۰	۵۱	۱۳۸۹

تعداد شعب فروش نفت	تعداد پمپ			شرح
	نفت سفید	نفت گاز	بنزین	
				ناحیه بروجن
۳۵	۰	۴	۵	۱۳۶۵
۳۵	۰	۸	۹	۱۳۷۰
۳۵	۰	۸	۹	۱۳۷۵
۳۸	۰	۹	۱۹	۱۳۸۵
۳۷	۰	۹	۱۹	۱۳۸۶
۳۸	۰	۱۳	۲۸	۱۳۸۷
۳۸	۰	۱۳	۲۸	۱۳۸۸
۳۸	۰	۱۳	۲۶	۱۳۸۹

۲-۶- تعداد مخازن و جایگاههای فروش مواد سوختی (دنباله) (ظرفیت مخازن: لیتر)

شرح	مخازن مواد سوختی		تعداد جایگاه	
	تعداد	ظرفیت	جمع	دولتی
ناحیه لردگان				
۱۳۶۵	۰	۰	۰	۰
۱۳۷۰	۰	۰	۰	۰
۱۳۷۵	۰	۰	۰	۰
۱۳۸۵	۱۲۰	۳۴۱۰۰۰۰	۵	۵
۱۳۸۶	۱۲۰	۳۴۱۰۰۰۰	۵	۵
۱۳۸۷	۱۲۲	۳۶۶۰۰۰۰	۶	۶
۱۳۸۸	۱۲۲	۳۶۶۰۰۰۰	۶	۶
۱۳۸۹	۱۲۵	۳۶۵۰۰۰۰	۷	۷

شرح	تعداد پمپ			تعداد شعب فروش نفت
	بنزین	نفت گاز	نفت سفید	
ناحیه لردگان				
۱۳۶۵	۸	۷	۰	۹۹
۱۳۷۰	۸	۷	۰	۹۹
۱۳۷۵	۸	۷	۰	۹۹
۱۳۸۵	۱۸	۱۲	۰	۱۰۵
۱۳۸۶	۱۸	۱۲	۰	۱۰۵
۱۳۸۷	۲۲	۱۲	۰	۱۰۶
۱۳۸۸	۲۲	۱۲	۰	۱۰۶
۱۳۸۹	۲۳	۱۵	۰	۱۰۷

توضیح: ناحیه مرکزی شامل شهرستانهای شهرکرد، فارسان، اردل، ناحیه بروجن شامل شهرستان بروجن و ناحیه لردگان شامل شهرستان لردگان. مأخذ - شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی ایران - منطقه چهارمحال و بختیاری.

۳-۶- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده، و تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی

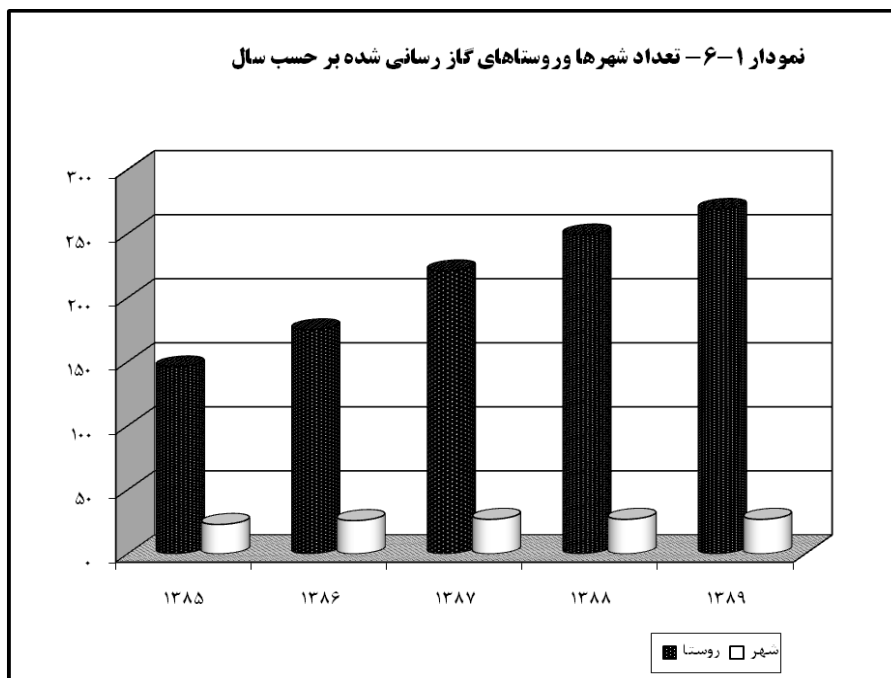
سال و شهرستان	تعداد شهرهای گاز رسانی شده	تعداد روستاهای گاز رسانی شده	تعداد انشعاب	
			جمع	خانگی _ تجاری
۱۳۶۵	۷	۵	۱۰۱۰۴	۰
۱۳۷۰	۷	۵	۲۱۱۶۱	۱
۱۳۷۵	۱۲	۶	۳۳۴۸۷	۲
۱۳۸۵	۲۳	۱۴۶	۱۰۱۲۷۰	۲۲۹
۱۳۸۶	۲۶	۱۷۵	۱۱۲۱۳۷	۲۵۲
۱۳۸۷	۲۷	۲۲۱	۱۲۱۵۸۴	۲۷۰
۱۳۸۸	۲۷	۲۴۹	۱۲۶۲۹۱	۲۸۹
۱۳۸۹	۲۷	۲۶۹	۱۳۷۳۰۲	۳۲۲
شهرکرد	۱۰	۴۷	۶۰۶۸۱	۱۹۲
بروجن	۶	۳۸	۲۳۳۵۹	۷۵
فارسان	۳	۱۱	۱۵۶۸۶	۲۱
لردگان	۳	۱۳۵	۲۱۸۹۸	۲۳
اردل	۱	۴	۲۰۷۹	۰
کوهرنگ	۱	۳	۱۵۴۴	۱
کیار	۳	۳۱	۱۲۰۵۵	۱۰

۳- ۶- تعداد شهرها و روستاهای گازرسانی شده، و تعداد انواع انشعاب، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی (دنباله)

مصرف گاز طبیعی (متر مکعب)	تعداد مصرف کننده			سال و شهرستان
	صنعتی	تجاری ^(۱)	خانگی	
۳۹۳۰۰۰۰۰	۰	۲۸۷	۶۲۶۳	۱۳۶۵
۶۲۴۱۲۰۰۰	۱	۷۴۳	۱۸۴۴۲	۱۳۷۰
۲۰۲۳۸۵۵۰۰	۲	۱۳۹۱	۳۳۴۲۴	۱۳۷۵
۹۲۹۶۰۶۸۰۲	۳۳۰	۵۶۹۳	۱۲۶۶۳۳	۱۳۸۵
۱۰۱۹۹۵۶۰۳۹	۳۷۷	۶۶۱۸	۱۴۱۴۸۳	۱۳۸۶
۹۶۶۶۰۰۸۰۹	۴۲۴	۷۶۹۶	۱۵۷۲۶۴	۱۳۸۷
۱۱۴۱۰۳۹۷۶۳	۵۶۹	۸۸۱۶	۱۷۱۱۰۱	۱۳۸۸
۱۱۴۵۸۱۶۴۲۷	۶۹۹	۱۱۸۷۷	۱۸۳۰۱۸	۱۳۸۹
۵۶۴۵۶۸۰۶۷	۳۹۳	۵۸۹۸	۸۸۵۲۹	شهرکرد
۲۷۶۶۲۴۲۷۵	۱۹۶	۲۹۱۸	۳۱۴۵۵	بروجن
۹۳۶۵۵۶۳۴	۴۳	۱۰۴۴	۲۰۵۷۱	فارسان
۱۰۶۸۱۹۵۵۶	۴۱	۱۰۱۳	۲۵۲۴۵	لردگان
۴۹۲۸۲۱۳۷	۳	۱۵۸	۲۲۸۶	اردل
۳۱۵۳۱۴۴	۳	۱۲۸	۷۴۶	کوهرنگ
۵۱۷۱۳۶۱۴	۲۰	۷۱۸	۱۴۱۸۶	کیار

(۱) تجاری شامل گروههای آموزشی، پرورشی، نانوايي ها، گرمابه ها، اماکن و تأسیسات دولتی می باشد.

مأخذ - شرکت ملی گاز ایران - منطقه چهارمحال و بختیاری.

مبنا جدول: ۳- ۶